

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Ügyszám:
Előadó:

AJB-1559/2018
dr. Fecz Dóra

Nádas Pál

Solymár
Kazinczy u. 25.
2083

Tisztelt Uram!

Köszönöm, hogy megtisztelt a bizalmával és az olimpiai járadékkal kapcsolatos panaszával hivatalomhoz fordult.

Beadványában azt sérelmezte, hogy a sportról szóló 2004. évi I. törvény (a továbbiakban: Sporttv.) 59. § (1) bekezdés b) pontja szerint csak az 1984-től rendezett Paralimpiákon érmet szerzett személyek részesülhetnek olimpiai járadékban. Álláspontja szerint ez méltánytalan dr. Fejes Andrással szemben, aki 1972-ben, a Heidelbergi IV. Paralimpiai Játékokon 60 méteres kerekesszékes versenyben bronzérmet nyert, valamint Tauber Zoltánnal szemben, aki 1976-ban a Torontolympiadon, vagyis az V. Paralimpiai Játékokon asztaliteniszből aranyérmet szerzett.

Dr. Fejes András eredményét, amely az első magyar paralimpiai érmet volt, a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság (a továbbiakban: IPC) mindig is elismerte. Tauber Zoltán és az azóta már elhunyt Oláh József eredményeit azonban egészen a közelmúltig nem tartalmazta az IPC nyilvántartása, mivel abban tévesen azt rögzítették, hogy Magyarország még a verseny előtt visszalépett a versenytől. Ennek oka a részvétellel kapcsolatban kialakult, az egész versenyt beárnyékoló sportdiplomáciai zűrzavar lehetett, amely az apartheid rendszert működtető Dél-afrikai Köztársaság részvétele miatt bontakozott ki.

2014 októberében azonban a Magyar Paralimpiai Bizottság, illetve személy szerint Ön is megkeresték az IPC-t, abból a célból, hogy korrigálják az éremtáblázatot, és Tauber Zoltánt, továbbá Oláh Józsefet az elért eredményük szerint tüntessék fel benne. Az Ön által szolgáltatott bizonyítékok (Tauber Zoltán elismerő oklevele, az Oláh József örökösei által rendelkezésre bocsátott bronzérem és mez), valamint az IPC által lefolytatott vizsgálat egyértelműen bizonyították, hogy a magyar csapat az első három napban részt vett a játékokon, és két sportoló is érmet szerzett. Ennek megfelelően az IPC 2016 februárjában kijavította a nyilvántartását. Az erről szóló angol nyelvű beszámolót Ön mellékelte a beadványához.

Ön alapos kutatómunka során feltárta az 1976. július 30-a és augusztus 7-e között lezajlott eseményeket, és kutatása eredményeit a Fogyatékoság és társadalom című folyóiratban *Az első magyar paralimpiai aranyérem története* címmel publikálta. Tanulmánya különlenyomatát beadványához szintén mellékelte.

Mindenekelőtt kérem, engedje meg, hogy kifejezzem afelett érzett elismerésemet, hogy Ön mások erkölcsi elismerése érdekében fáradozott kitartóan. Tudományos alaposággal megírt tanulmányát elolvastam, és rendkívül informatívnak találtam. Az írás rávilágított, hogy az egykori hivatalos szervek eljárása a fogyatékosággal élő, hazájukat lelkesen képviselő sportolókkal szemben méltatlan és megalázó volt, és az őket jogosan megillető erkölcsi elismerésben nem lehetett részük.

Az IPC beszámolójának második bekezdéséből kiderül, hogy a Magyar Paralimpiai Bizottság abban a reményben fordult az IPC-hez, hogy az IPC elismerése révén a magyar hivatalos szervek is elismerik majd Tauber Zoltán eredményét. Beadványában Ön kifejtette, hogy véleménye szerint önkényes

megkülönböztetést valósít meg az, hogy az olimpiai járadék szempontjából csak az 1984 utáni versenyeket veszük figyelembe.

Áttekintettem a vonatkozó szabályozást és arról tudom Önt tájékoztatni, hogy a Sporttv. kifogásolt rendelkezése nem okoz hátrányos megkülönböztetést, mert a különbségtételnek ésszerű indoka van. A jelenleg hatályos Sporttv. hatályba lépése előtt a korábbi sporttörvény, vagyis a sportról szóló 2000. évi CXLV. törvény (a továbbiakban: régi Sporttv.) 73. § (1) bekezdés b) pontja, annak hatályba lépése előtt pedig a fogyatékos sportolók világversenyein eredményesen szereplők járadékáról szóló 71/1999. (V. 21.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdése tartalmazta ugyanezt a rendelkezést, melyet az Alkotmánybíróság 2000-ben már felülvizsgált. Az alkotmánybírósági indítvány előterjesztője akkor éppen Tauber Zoltán volt.

Az Alkotmánybíróság a 617/B/2000. számú határozatában (a továbbiakban: Abh.) a következő megállapításokat tette a kérdéssel kapcsolatban:

„Egy meghatározott sporteredményhez (adott esetben olimpiai érmes helyezéshez) nem jár az Alkotmányból levezethető, alanyi jogú kedvezmény, így rendszeres pénzbeni juttatás sem. A kedvezmény-nyújtás módja, feltételrendszere (a kedvezmény nyújtás időpontja, a sportrendezvény meghatározása, amelyhez egy adott kedvezmény, juttatás járul stb.), tartalma a jogalkotó mérlegelési jogkörébe tartozik. A szabályozásnál azonban nem járhat el önkényesen. Abban az esetben ugyanis, ha a személyek közötti különbségtétel „önkéntes”, azaz „indokolatlan”, tehát nincs tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka, akkor sérti az emberi méltósághoz való jogot.

A jogalkotó a fogyatékos sportolók járadékának az összegét – meghatározott nemzetközi sportversenyen elért érmes helyezéshez igazodóan – a többi sportolóval azonos összegben határozta meg. *A nem megalapozott szakmai kritériumok (pl. terüszzerű felkészülés, ellenőrzött kvalifikációs versenyek) hiánya miatt az adott sporteredmény elérésében (elismerésében) mutakozó ellentmondások elkerülése érdekében, az adott sportrendezvény „jellegének”, illetőleg a sportrendezvényt szervező-ellenőrző nemzetközi szervezeteknek meghatározó jelentőséget tulajdonít. Tehát nem önmagában, illetőleg általában sportrendezvényen (sportversenyen) bármikor elért érmes helyezést követel meg, hanem – az indítványban is érintett körben – a kedvezményt (olimpiai járadékot) egy adott időponttól megrendezett olyan sportversenyen elért érmes helyezésért nyújtja, amelyet már egy széles körben elismert nemzetközi sportszervezet (testület) szervezett, garantálva a sportszakmai szempontok egységes érvényesülését.*

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság meghatározó szerepe hosszú évtizedek óta ismert, mint az olimpiai részvételhez szükséges versenyelőírások (előselejtezők, különböző kvalifikáló versenyek, stb.) fokozatos kialakítója és magának az olimpiának sportszakmailag intézményes és elismert „hitelesítője”. A fogyatékos sportolók részére az 1989-ben alakult Nemzetközi Paralimpiai Bizottság szintén négyévente rendezi meg a paralimpiai játékokat, amelyekre — versenyszámok és a különböző fogyatékoságban szenvedő versenyzők növekvő létszámára is figyelemmel — kvalifikáló versenyeken lehet a részvételi jogot megszerezni. 1989-től kezdődően tehát a paralimpiai versenyeket már egy központi nemzetközi szervezet, a Paralimpiai Bizottság szervezi, koordinálja, felügyeli, illetőleg az azon elért eredményt, helyezést, a sporteredményt „hitelesíti”. A jogalkotó azért határozott meg ezt megelőző időpontot — mégpedig minden érintettre nézve egységesen —, mert 1984-ben már létezett egy olyan nemzetközi testület, a Mozgáskorlátozottak Sportszövetségeinek Nemzetközi Koordináló Bizottsága, amely intézményesen szervezte, felügyelte, s mintegy „hitelesítette” az 1984. évi „Fáklya Játékok” elnevezésű világversenyt.”

Míndezek alapján megállapítható, hogy a járadékra való jogosultság kritériumainak meghatározása során nem az eredmények IPC általi hivatalos elismerésének, illetve dokumentálásának, hanem a verseny szervezettségének, illetve az azon résztvevő sportolók előzetes kvalifikációjának volt döntő jelentősége. Az Ön tanulmányából (28. oldal, első hasáb) is kiderül, hogy a kiválasztás nem volt egyszerű, hiszen a hazai versenyrendszer, illetve az országos bajnokságok rendszere ekkor még nem működött. A ranglisták és a nemzetközi eredmények nyilvántartása ekkor hazánkban még nem volt elérhető. A hivatalos sport- és pártvezetés az eredményességnél fontosabbnak tartotta a szervezetek közötti képvisleti arányokat. Ennek következtében a magyar csapat kiválasztása nem felelt meg az Abh.-ban említett sportszakmai szempontoknak.

Tekintettel arra, hogy a jelenleg hatályos Sporttv. 59. § (1) bekezdés b) pontjának rendelkezése megegyezik a régi Sporttv. 73. § (1) bekezdés b) pontjával, a rendelkezés alkotmánybírósági felülvizsgálatát nem kezdeményezhetem, mivel az Alkotmánybíróság erről a kérdéssel korábban már a fentiekben hivatkozott tartalommal, elutasító jellegű döntést hozott (ún. ítélt dolog).

Mindazonáltal megértem a kialakult helyzettel kapcsolatos érzéseit, hiszen a kiválasztott csapattagok nem tehettek arról, hogy kvalifikáció rendszere 1976-ban még nem volt megfelelően kidolgozott, a két érem pedig kétség kívül azt bizonyítja, hogy ennek ellenére magasan kvalifikált sportolók jutottak ki a játékokra.

Erre tekintettel megkerestem az Emberi Erőforrások Minisztériumának sportért felelős helyettes államtitkárát, és arra kértem, hogy amennyiben arra lehetőséget lát, gondoskodjon arról, hogy dr. Fejes András és Tauber Zoltán méltányossági alapon olimpiai járadékban részesülhessenek. Levelemben néhány oldalban összegeztem az Ön tanulmányát, továbbá a teljes tanulmány másolatát, valamint az IPC beszámolóját csatoltam is a megkeresésemhez.

A sportért felelős helyettes államtitkár válaszában hivatkozott a 617/B/2000. AB határozatára, és leszögezte, hogy az olimpiai járadékra való jogosultságot keletkeztető sporteredmények körének szabályozás nem önkényes, alkotmányellenes vagy diszkriminatív, tekintettel arra, hogy az a sportszakmai szempontok egységes érvényesülését garantáló, a sportrendezvényt szervező-ellenőrző nemzetközi szervezeteknek tulajdonít meghatározó jelentőséget, és ez a személyek közötti különbségtétel tárgyilagos, észszerű indokát képezi. A jogalkotó tehát nem az eredmények IPC általi elismerését, hanem a kvalifikáció egységességét szabta feltételül, és ez utóbbi követelmény csak 1984-től valósult meg.

A helyettes államtitkár megjegyezte, hogy az Ön tanulmánya a sportrendezvény megtartásának külpolitikai hátterét, a sportrendezvényre való indulás és részvétel körülményeit, valamint az azzal kapcsolatos belpolitikai eseményeket mutatja be, de nem vizsgálja a sportrendezvényt szervező-rendező szervezetet és annak nemzetközi szerepét sem.

Minderre tekintettel a sportért felelős helyettes államtitkár nem látott lehetőséget a Sporttv. módosítására, továbbá felhívta a figyelmemet, hogy Sporttv. végrehajtási rendelete, amely a járadék folyósításának részletes szabályait tartalmazza, nem teszi lehetővé a méltányosságból történő megállapítást.

Mindazonáltal arra is felhívta a figyelmemet, hogy a Sporttv. 41. § h) pontja értelmében a Magyar Olimpiai Bizottság (a továbbiakban: MOB) egyik feladata, hogy a nyugdíjas olimpiai és világ bajnoki érmes sportolók, azok özvegyei, valamint a kiemelkedő sporteredmények elérésében közreműködő nyugdíjas sportszakemberek erkölcsi és anyagi megbecsüléséről gondoskodjon. A MOB a Mező Ferenc Sportbizottságon keresztül látja el ezt a feladatát. A MOB Mező Ferenc Sportbizottságon keresztül végzett tevékenységét az Emberi Erőforrások Minisztériuma is támogatja a központi költségvetésből.

Ezért azt javaslom Önnek, hogy felvetésével keresse meg a Mező Ferenc Sportbizottságot, illetve hívja fel erre a lehetőségre az érintett sportolók figyelmét.

A bizottság elérhetőségét a <http://olimpia.hu/allando-bizottsagok> oldalon találja.

Sajnálom, hogy a fenti tájékoztatáson kívül nem lehettem a segítségére, de természetesen a jövőben is rendelkezésére állok minden olyan ügyben, melynek vizsgálatára a törvény feljogosít.

Munkájához további sok sikert kívánok!

Budapest, 2018. augusztus 10.

Üdvözlettel:

Székely László

